

Jest alternatywa załatwiania sporów

Zawezwanie do próby ugodowej daje szereg możliwości, których odpowiednie wykorzystanie pozwala obniżyć koszty postępowania, a także zwiększenie efektywności.

Przepisy regulujące procedurę przed sądami powszechnymi, poza zwykłym postępowaniem cywilnym, umożliwiają wierzycielowi zawezwanie dłużnika do próby ugodowej. Jest to jeden ze sposobów polubownego, a co najważniejsze ostatecznego załatwienia sprawy cywilnej. Instytucja zawezwania do próby ugodowej umożliwia bowiem stronom stosunku cywilnoprawnego zawarcie przed sądem ugody, która zgodnie kodeksem postępowania cywilnego stanowi tytuł egzekucyjny. Po nadaniu takiej ugodzie klauzuli wykonalności przez sąd, wierzyciel jest uprawniony do skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego.

Sąd nie zmusza

Jak jednak sama nazwa wskazuje procedura zawezwania do próby ugodowej służy temu, aby strony na posiedzeniu sądu zawarły ugodę. Sąd prowadzący posiedzenie nie zmusza żadnej ze stron do wzięcia udziału, negocjowania, czy też podpisania samego dokumentu ugody. Jest obserwatorem, czuwającym nad prawidłowym przebiegiem posiedzenia i nad tym, aby ugoda była zgodna z prawem, z zasadami współzycia społecznego oraz nie służyła obejściu prawa.

Omawiana procedura opiera się zatem na pełnej swobodzie stron do zawarcia albo niezawarcia ugody przed sądem. Warto zatem składać wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, jeżeli między stronami nie ma sporu, co do istnienia stosunku prawnego, a z różnych przyczyn (m.in. spór co do wysokości należności, przejściowe problemy płatnicze jednej ze stron) jedna ze stron nie wykonała ciążącego na niej zobowiązania względem drugiej strony. Katalog korzyści z zawezwania jest obszerny.

W celu przeprowadzenia postępowania w sprawie zawezwania do próby ugodowej należy uiścić opłatę w kwocie 40,00 zł niezależnie od wysokości roszczenia, które ma zostać objęte ugodą. W porównaniu do opłaty od pozwu wynoszącej w zasadzie 5% od wartości przedmiotu sporu (dla przykładu dla kwoty 100.000,00 zł będzie to aż 5.000,00 zł), kwota 40,00 zł wydaje się niewielka.

Wniosek przerywa bieg przedawnienia

Samo skierowanie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej powinno przerwać bieg terminu przedawnienia roszczenia, które zostało objęte tym wnioskiem. Orzecznictwo sądowe w większości przypadków potwierdza powyższy pogląd. Uiszczając opłatę od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej i składając do sądu taki dokument przed upływem terminu przedawnienia roszczenia, na nowo rozpoczynamy bieg terminu przedawnienia. Wierzyciel ponownie uzyskuje przewidziany przepisami czas na wytoczenie powództwa przeciwko drugiej stronie w przypadku, gdy zawezwanie do próby ugodowej zakończy się fiaskiem. Dla osób, które znajdują się w przejściowych kłopotach finansowych, a ich dłużnicy nie regulują swoich należnych zobowiązań od dłuższego czasu, skierowanie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej wydaje się optymalnym rozwiązaniem.

Zawarcie ugody sądowej definitywnie rozstrzyga kwestię danego stosunku prawnego między stronami. Z jednej strony postanowienia tak zawartej ugody mogą być egzekwowane za pośrednictwem komornika (po nadaniu ugodzie klauzuli wykonalności). Z drugiej strony sprawa ugodzona nie może być zasadniczo przedmiotem ponownego postępowania sądowego. Jeżeli więc strony zawrą w ten sposób porozumienie, to można przyjąć, że nie będzie już od niego odwrotu zarówno dla jednej, jak i dla drugiej strony. Prawo oczywiście przewiduje pewne sytuacje, w których można uchylić się od skutków prawnych zawartej ugody (np. w sytuacji zawarcia ugody pod wpływem bezprawnej groźby), jednak w normalnych stosunkach gospodarczych będzie to niezwykle trudne.

Jeżeli zawiązanie do próby ugodowej nie zakończy się zawarciem ugody, to roszczenie może być dochodzone w ramach zwykłego postępowania sądowego bez jakichkolwiek przeszkód prawnych.

W przypadku, gdy strona wezwana nie stawi się na wyznaczone posiedzenie i do zawarcia ugody nie dojdzie, wnioskodawca może dochodzić od drugiej strony kosztów, które poniósł celem przeprowadzenia postępowania ugodowego. Warunkiem jest by wnioskodawca zażądał tych kosztów w ramach wytoczonego później przeciwko drugiej stronie powództwa. Do kosztów postępowania zaliczyć należy również koszty zastępstwa profesjonalnego pełnomocnika (np. radcy prawnego) w kwocie obliczonej na podstawie właściwych przepisów (w przypadku radcy prawnego na podstawie rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

Jakie rodzaje ryzyka

Nie można zapominać tych o ryzykach, które pośrednio wynikają z korzyści omawianej instytucji. I tak będzie mógł skorzystać z dobrodziejstwa przerwania terminu biegu przedawnienia, jeżeli w sposób prawidłowy sprecyzuje swoje roszczenie we wniosku o zawiązanie. Niesprecyzowanie roszczenia bądź jego nieprawidłowe określenie nie spowoduje przerwania biegu przedawnienia i w konsekwencji wnioskodawca, który skieruje powództwo przeciwko drugiej stronie może sprawę przegrać (w później wytoczonym powództwie) z uwagi na podniesienie przez pozwanego stosownego zarzutu.

Drugim ryzykiem związanym z zawiązaniem do próby ugodowej jest możliwość błędnego sformułowania treści ugody, która pozbawi wnioskodawcę prawa dochodzenia tego roszczenia w drodze postępowania egzekucyjnego. Komornik ograniczony jest bowiem treścią samej ugody i nie bada stosunku prawnego, który legł u podstaw zawarcia porozumienia przed sądem. Jeżeli więc wierzyciel zawrze niekorzystną dla siebie ugodę z uwagi na brak wystarczającej wiedzy, co do znaczenia użytych w ugodzie słów, to sam pozbawi siebie możliwości przymusowego dochodzenia należności od drugiej strony. Wierzyciel utraci bowiem możliwość ponownego skierowania sprawy na drogę postępowania cywilnego, gdyż sprawa zakończona ugodą przed sądem korzysta z tzw. powagi rzeczy osądzonej (ugodzonej), zgodnie z którą nie można prowadzić sprawy sądowej o to samo roszczenie między tymi samymi, jeżeli sprawa ta została już prawomocnie zakończona.

Trzecim zagrożeniem, jest obowiązek wnioskodawcy zwrotu kosztów poniesionych przez drugą stronę w przypadku, gdy wnioskodawca nie zjawi się na posiedzenie wyznaczone przez sąd celem zawarcia ugody.

Instytucja zawezwania do próby ugodowej stanowi zatem interesującą alternatywę dla postępowania cywilnego oferując wiele korzyści dla potencjalnych wnioskodawców. Z tą instytucją wiążą się również zagrożenia, które należy mieć na uwadze przed przygotowaniem wniosku o zawezwanie do próby ugodowej i przed podpisaniem samej ugody. W konsekwencji w sytuacji planowanego skierowania wniosku o zawezwanie do próby ugodowej warto skorzystać z pomocy radcy prawnego albo adwokata, który w sposób prawidłowy sprecyzuje roszczenie objęte wnioskiem, przygotowuje projekt ugody sądowej oraz będzie uczestniczył w posiedzeniu, na którym może być zawarta ugoda, aby jej treść w sposób optymalny oddawała zamysł strony, którą pełnomocnik reprezentuje.

Autor: Mateusz Oskroba, prawnik, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy